Nr. 87 — Neue Jüdische Zeitung. — פיערטער יאהרגאנג.

נייע יידישע צייטונג

דיא רעדאקציאָן
אונד אדמיניסטראציאָן
בעפינדעט זיך
Schiffmannsgasse 6, Budapest.

פרענומעראציאָנס-פרייז:
פיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 7 פל. — קר.
האלביעהריג 3 „ 50 „
פיערטעליעהריג 1 „ 75 „

דיא
„נייע יידישע צייטונג“
ערשיינט יעדען
מאָנטאג
אונד דאָננערסטאג.

פרענומעראציאָנס-פרייז:
גאנציעהריג 6 פל. — קר.
האלביעהריג 3 „ — „
פיערטעליעהריג 1 „ 50 „

ב"ה בודאפעסט כג' מנחם אב — Budapest, Donnerstag 14. August 1884. — שנת תרמ"ד לפ"ק.

פרענומעראציאָנס-פרייז: גאנציעהריג 6 גולדען — האלביעהריג 3 גולדען — פיערטעליעהריג 1 גולדען 50 קרייצער.

אָסטעררייך-אונגארן אונד רוססלאנד.

ווי שאָן אונצעהליגע מאלע זאָללען אויך יעצט ווידער רוססישע עמיסאַרע (זענדבאָטען) אויף דיעם וועגע זיין נאך באסניען אונד דיא הערצעגאָווינא, אלזא נאך דען לענדערן, דיא יעצט פאָן אָסטעררייך-אונגארן בעזעטצט זינד. דיעזע בעזעטצונג אָדער אָקקופּאציאָן איזט אבער מיט איינוויללינגונג, יא אים אויפטראגע גאנץ איירָאָפּאס געשעהען, אום עבען צו פערהינדערן, דאס דיא רייבונגען דער פערשידענען נאציאָנאליטעטען פאָרטדויערן, אוים וועלכען זיך זאָ אָפט גרויזאמע קעמפפע ענטוויקעלט האבען. אוים פריהערען צייטען איזט עס נור צו גוט בעקאננט, דאס רוססלאנד איממער עמיסאַרע אין דיא באלקאנלענדער געשיקט האט, וועלכע דיא סלאווישען שטעממע געגען דיא טירקייא העטצטען אונד דען פאנסלאוויזמוס פערברייטעטען. רוססלאנד האט עס זיך פיעל געלד קאָסטען לאססען, זאָ דאס עס צום שפּריכוואָרט געוואָרדען איזט: „דער רובעל אויף רייזען.“ — וואהרשיינליך זאָללען דיא יעצט רייזענדען עמיסאַרע עבענפאללס העטצען אונד צוואר ניכט נור געגען דיא מאהאמעדאנער, זאָנדערן אויך געגען אָסטעררייך אונגארן. וויא פערטראגט זיך אבער דאס מיט דער פריינדשאפט, דיא צווישען רוססלאנד אונד אָסטעררייך אונגארן יעצט העררשט, אונד איממער פאָן נייעם אויסגעשפּראָכען ווירד?! —

עס איזט דאך אין דער לעצטען צייט זאָ אָפט דאפאָן דיא רעדע געוועזען, דאסס דאס אלטע 3 קאיזער-בינדניסס, דיא זאָגענאננטע היילינע אללייאַנץ ווידער הערגעשטעללט ווערדען זאָלל; דאס דעם בעטרעפפענדען בינדע צווישען אָסטעררייך-אונגארן אונד דייטשלאנד אויך רוססלאנד בייטרעטען זאָלל. דיאעניגען, וועלכע דיא פרייהייט ליעבען, בעזאָנדערס וויר אינגארן זינד פאָן דיעזער איסיכט ניכט זעהר ערפרייט, ווייל וויר דיא רוססישע רעגיערונג אלס געגנערין דער פרייהייט, אלס אונטערדריקערין אונגארנס אונד אלס שטיצע דעם פאנסלאוויזמוס קעננען.

עס איזט אָסטעררייך-אונגארן אונד דען בעשליססען דעם בערלינער קאָנגרעססעס געלונגען, דען פאנסלאוויסטישען בעשטרעבונגען רוססלאנדס איינען דאמם צו זעטצען. סערביען, רומעניען אונד בילגאריען פאָן איהם אונאבהענגיג צו מאכען, דאס קאנן רוססלאנד ניכט פערגעססען, אונד וויהלט דאהער וויא איין מוילוואורף היימליך. דעמהאלב זענדעט ער זיינע שפּיאָנע אונד העטצער אוים, דיא רייכליך מיט רובעלן פערזעהען, דיא אָריענטאלישע פראגע ניכט אין פערגעססענהייט קאָממען לאססען זאָללען.

נעכסטער טאגע שאָן זאָלל דער צאר פאָן דער קאיזערין אונד דעם טהראָנפאָלגער בעגלייטעט זיינע רייזע אנטרעטען נאך מאָסקויא; פאָן דאָרט צו דען קאזאקען אם דאָן, דערען העטמאַן (קאָממאנדאנט) דער קראָנפּרינץ איזט; דאראויף זאָל ווארשויא, דיא הויפּטשטאדט פאָן רוסיש-פּאָלען בעזוכט ווערדען, וואָ ביי דיעזער געלעגענהייט גראָסע טרופּפען מאנאָווער שטאטטפינדען ווערדען. דיא האָפליכקייט ערפאָדערט עס, דאס אלעקסאנדער דער דריטטע דאָרט פאָן פערטרעטערן דער העררשער דייטשלאנדס אונד אָסטעררייך-אונגארנס בעגריססט ווערדע, וואס אויך אָהנע צווייפעל געשעהען ווירד. וואהרשיינליך ווירד אויך דאנן איינע צוזאממענקונפט דער קאיזער בעשטיממט ווערדען. ווענן וויר איי-וויססען, דאס דיעזע צוזאממענקונפט פיר דען איינגענבליק דען וועלטפריעדען בעדייטעט זאָ דירפען וויר דאך ניכט פערגעססען, דאס רוססלאנדס היימליכע אַרבייטען פאָרטדויערן, דיא מיט דער צייט זאָוואָהל פיר אָסטעררייך אונגארן אלס אויך פיר דייטשלאנד געפעהרליך ווערדען קאָננטען.

וויר ערפאָדערן זעהר גוט, וועלכען פאָרטהייל אונזערע פריינדשאפט פיר רוסלאנד האט, אונטער איהר עס דעקמאנטעל קאנן עס זיינע ארבייט אין דער אָריענטפּאָליטיק שטילל אונד געהיים פאָרטזעטצען. וואס ניצט אבער דיעזעס בינדניס אונז, ווענן רוססלאנדס עמיסאַרע דיא מאָלטער-שטעממע צום אבפאלל פאָן אָסטעררייך-אונגארן פערלייטען, איינע פערשוועררונג געגען אונזערע מאָנארכיע אנצעטטעלן, אונד מאָנטענעגרינישע רייבערבאנדען געגען אונזערע טרופּפען העטצען?! — דא קאנן מאן דאס אלטע שפּריכוואָרט מיט רעכט אנווענדען, וועלכעס לויטעט: „גאָטט שיטצע מיך פאָר מיינען פריינדען, פאָר מיינען פיינדען ווערדע איך מיך זעלבסט היטען.“

דיא מיסטגרובע.

איין טיכטיגער לאנדווירטה לעגט זיך הינטער זיינעם ווירטהשאפטסגעבייודע איינע גריבע אן, אין וועלכע דיא אבפעלע אים הויז, שטאלל אונד קיכע הינייגגעוואָרפען, דורך הינייננגענדעם אים-גוסוואססער אין דינגער (מיסט) פערוואנדעלט, אונד דאנן אויפס פעלד געפיהרט דאסזעלבע פרוכטבאר מאכען. אין דער נעהע דער וואָהנונג אבער, ווירד דיעזע גרובע ניכט געדולדעט, דא דיא אויס איהר אויפשטייגענדען דינסטע דען מענשען געפעהרליך ווערדען קאָננטען.

איינע זאָלכע מיסטגרובע האט זיך אויך יוליוס וועהראָוואי אנגעלעגט, אונד „פיגגעטלענשעג“ גענאננט, וואָ נור עטוואס פוילעס, שטינקענדעס, עקעלהאפטעס קעהריכט אויפגעטריבען איזט, עס מיט הינייין אין דיעזע, דיא לופט פערפּעסטענדע דיעבענגרובע, אין וועלבער דער רעדאקטער הערומוויהלט אונד ליטער ראָזענגעריך איינצואטהמען גלייבט, וועהרענד מענשען מיט איינפערדערבענען זיננען מיגה, נאָזע, אונד איינע פערשליסען מיססען אים ניכט אומצופאללען פאָר ווידערווילען.

דיעזען דינגער פיהרט דער שטאללגעבט וועהראָוואי דאנן אויף דיא אנטיסעמיטישען פעלדער, אונד מאסטעט זיך מיט דען פריכטען דיא איהם דאראויף וואכסען. פריליך איזט דיא ערנטע מאנכמאל זאָ מאגער, דאס ער צו מישאנגא אונד אנדערען געלדערן גרייפט, אונד דאדורך מיט דעם שטראפגעריכטע אין בעריהרונג קאָממט, דאס ער דאס הויז וועלכעס ער זיך ערשווינדעלט האט פערקויפען מוס אונד דאס יהם דיא וואָהנונגס- אונד קאנצלייאיינריכטונגסשטיקע פערקויפט ווערדען; דאס מאכט איהם אבער קיינע ווייטערע זאָרגע. ער שלאָפּפט ווייטער פאָרט אין זיינער מיסטגרובע. דיא בעהאָרדע אבער לעסט איהן רוהיג פאָרטארבייטען, מיט- אָדער אָהנע קויציאָן, אלס אב ער ניא דעפראודירט העטטע, (דאס איזט דער מאָדערנע אויסדרוק פיר שטעהלען.) זא דולדעט זיין העטצען געגען רוהיגע בירגער, זיין בעשימפפען דער רעליגיאָן, זיין אויפפאָדערן צום איינבריך, דיעבשטאהל אונד אויפלעהנען געגען דיא רעגיערונג. פאָר איהם איזט קיינער געשיטצט, ווענן ער ניכט צו זיינער באנדע געהאָרט.

אללעס וואס אין דען פערגאנגענען פינסטערען יאהרהונדערטען אנגעווענדעט וואָרדען איזט צור פערלייםדונג דער יודען אונד איהרער היילינגען רעליגיאָן, דאס ברינגט ער הונדערטמאל אויפס נייע פאָר: דען וואוכער, דען געברויך פאָן כריסטענבלוט אונד אנדערע זאָלכע ליגען, דיא פאָן דען גראָסטען אונד געעהרטעסטען מענשען אלס פאלשע פערליימדונגען געבראנדמארקט וואָרדען זינד.

ער האט אבער אויך קאָררעספּאָנדענטען אונד מיטארבייטער, דיא זיינער ווירדיג זינד. וויר ברינגען נור א י נ ע ן צו נעננען: סטערעני בערטאלאן, דער פריהער שטערן געהייסען, דער פריהער יודע וואר, דער דער זאָהן איינעס פריהערען ראבבינערס איזט, אונד דער ניכט שטיינע גענוג פינדעט זא אין דען ברונגען צו ווערפען, אויס דעם ער געטרונקען!

אין דען טרייערגען צייטען דעם מיטטעלאלטערס, האט מאן, אלס דיא פעסט אונטער דען מענשען וויטהעטע, אונד טויזענדע הינוועגראפפטע, דיא לייגע פערברייטעט, דאס דיא יודען דיא ברונגען פערגיפטעט העטטען. אויך דיעזעס מארגעהען אהמט וועהראָוואי יעצט נאך. זאָ לעגט ער זיך אויס קעסמאלצא שרייבען, דאס דיא יודען דאָרט דיא כאָלערא ערציינגען וואָללטען, מיט דעם פערפעלשטען ווין, דען זיא שענקען, אונד דער פאָן איינעם ארצטע אלס דער געזונדהייט שעדליך בעפונדען וואורדע. אים גראָן אבער, דאס דיא יודען דאָרט געטריידע פערקויפען, אין וועלכעם פאסט קיין קאָרן ווייצען איזט, זאָנדערן ליטער ראָגען, בראנד, וויקען, שטענגעל אונד אנדערע אונקרויטזאַאמען.

וויר האָפפען אבער דאס מיט דעם נעכסטען רייכסטאגע דעם שענדליכען, אונגעזעטצליכען אונד מאָרדערישען טרייבען דער אנטיסעמיטען אונד דער שמיצבלעטטער איין ענדע געמאכט ווערדען ווירד, ווענן וויר ניכט גלויבען מיססען, דאס דער גייסט דעאקס אונד דער גראָססען מעננער דער פרייהייטס-קעמפפע גאנץ אויסגעשטאָרבען, אונד אן דער שטעללע דער ריעזען איין צווערגענגעשלעכט געקאָממען איזט. אָדער וויא אונזערע ווייזען זאגען: „גמכי עלמא בידי טפשאי.“ „דיא וועלט איזט אין דיא מאכט פאָן באָזען נאררען געראטהען.“

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (פ ר א נ ק ר י י ך א ו נ ד כ י נ א.) דיא פראנצאָזישע רעגיערונג זאה זיך גענאָטהיגט, נאכדעם כינא ביי דען פערהאנדלונגען איינע געריננפיגיגע ענטשעדיגונג אנגעבאָטען האטטע אונד דיא פעסטגעזעטצטע פריסט ביז דעם 4. אויגוסט אבגעלאָפען איזט, איהרע פאָרדערונגען דורך בעזיצערגרייפונג איינעס פפאנדעס צו אונטערשטיטצען אונד נאהם אין פאָלגע דעססען אדמיראל לעספעס פאָם האפען אונד דען קאָהלענווערקען קעלונג בעזיטץ. פאָטענאָטרע בענאכריכטעטע זאָפאָרט דיא כינעזישען רעגירטען, עס העננגע נון פאָם טשונגלי יאמען אב, דיא אָקקופּאציאָנסדויער אבצוקירצען, אינדעם זעלבע דיא פראנצאָזישען אנשפּריכע בעפריעדיגט. דער ענטשעדיגונגסבעטראג ווארדע אויף (8 מיללאָנען צאהלבאר אין צעהן יאהרעסראטען הערואבגעמינדערט. אדמיראל לעספעס טעלעגראפירט, דאס דיא בעזעטצונג קעלונגס אָהנע שוויעריגקייטען, דאהער אָהנע באָמבארדעמענט ערפאָלגטע.

צים שטעהען נעגאַטיוו. דאס פאַן דען בערגהעזנען הערראַשטראַפעדע וואַסער זאַמעלט זיך אים דייזע וואַנען אַז אונד ד״ריבער באַלד דיא דאַרט דער רעקשען נ״ד״עפענשטען דער דזעזעלבען. דיא אַנדערע דער וואַנען קאָנגען נור מיט מיהע אונד נאָטה דורך דיא פענסטער״אַפּשטענען איינצעלן הייסנגעהאַלט ווערדען. דיא אַפּערדע וואַרדען אויס־נעשאַפענט אונד דיא וואַנען דעם אונוועטטער אַבערלאַסען, ווערדען דעם רעגענס דאַנערטעג אונד בליצטע עס אונאַבלעסען. אין דער יאָזעפ שטאַדט אויף דער דיינשטראַסע שלוג דער בליטץ אין אין בינערטסע אונד צערטרימערטע דאַס זעלבע אונד אויך אין דיא דאַנז אַדהרען צאַהלריכע בליטץ שלעגען. — דעם נעוועטערס האַלבער וואַר־דע אויך דיא זאַנטט אום 10 אוהר אונלאַנגענדע וויינער פאַסט ניכט אויסגעטראַגען. טעלעגראַממע וואַרדען בין דאַנז נאַך משטערנאַכט ניכט אויסגע־פאָלגט. — דער אום האַלב 10 אוהר פעלליג נעווע־זענע וויינער קוריערצוג לאַנגסט אום 1 אוהר 40 מינוטען נאַכטס דער אַן.

• (ווערהאַוואַ ווירד ליצ־טיר.) אים אַמטסבלאַטטע לעזען וויר, דאַס ווער־האַוואַס איינרכטונג פאַן וואַרנונג אונד קאַנדעלע אַם 18. ד. מ. אַפּפענטליך ליצטירט ווירד. וועגען 905 פל. ווער אין דיעבאַהאַבער פאַן. שאַנע זאַכען אַזוס. קאָנגטע דאַרט מאַנכעס פערדען קאַן קיינע; זאַ אַזס ביישפיעל דיא קאַסטע, אין וועלכער דיא משאַנגאַ־נעלדער צו 8 פערצענט אַיבערוואַרט וואַרדען דזר. דיעזע קאַסטע אַזס זאַ איינגעריכטעט דאַס וועגן אין פרעמדער דיא אַפּפעעטע, זאַ פערעט ער ניכטס דאַרין, אויף דיעזע פערשיינונגען־פאַר־ריכטונג זאָלטען דיא בידער וועדראַוואַ אין פרי־וילעגיגס נעדטען, אַס בייא דער נעכסטע־ערזנגן אויסשעפעלונג צו צייגען, וואַס אין צעגלעדער דע־פוטירטער אַס שטאַנדע אַזס. — פערנער קאָנגטע מאַן דיא אַהרנעשטאַנגע קריפען מיט וועלכער אַנ־דער קאָפּ אַרענעשלאַגען וואַרדען אַזס אויך אייגע שלידערמאַשינע אַס פענטטערשיבען אַנ־צווערפען, אונד נאָך מאַנכעס אַנטער־עסטאַנד־פיר נעלד קאָן מאַן בייא וועדראַוואַ אַלעס האַבען!

לאַטטע־ציעהונג פאַם 9. אינוסט.

ווין	38	8	10	24
נראַן	77	14	77	6
מעטשוואַ	5	90	57	32

פראַנטוואַרטליכער רעדאַקטעור:

יקותיאַ הלוי לעדערער.

נעשעפטסבעריכט

דער לעטצטען וואָכע.

געטרייד־געשעפט. פאַן ווייצען וואַר־דען 90,000 מעטער צענטנער אום פרייזע פאַן 8.20 בין 9.10 גולדען.

קאָרן 7.45—7.70 גולדען.

נערסטע פוטטערוואַרע 6.50—7.50 גולדען.

וואַרע 8.55—9.05 גולדען.

האַפער 7.40—7.50 גולדען.

קוקורוזן 6.05—6.50 גולדען.

רעפּס קאָלד 12.50—12.75 גולדען.

רעפּסקוכען 6.00 גולדען.

רוכאַל דאַפּעלע דאַפּעזיגס —38 גולדען פער 100 קילאָגראַם.

מאָהן, נוייער —27 גולדען. בלויער גולדען 30—31.00

קיסמעל 28—29 גולדען.

אַנגוי־וויקען —,— גולדען.

וואַכס האָנויער 72—73 גולדען.

קנאָפּערן אונגאַרישע פרימע 19.00—19.50 גולדען.

ווינישטיין —,75—60 גולדען.

ערד־עפּפּעל לעסער 100 קילאָגראַם 2.40—2.70 גולדען.

האָניג נעלבלישער־פער 34—35,00 גולדען.

צוויבעלקען. נאַכט פלוטען 22,54 פל. פער בוישע 13.50 פל. אַם בודאַפּעסט.

צוויבעלקענסאָם (לעקוואַר) פלאַווישע־ריש 18,25—19 גולדען.

מעהל־פייזע פער פאַללען צו 100 קילאָגראַם אַם בודאַפּעסט, נומ״ר:

8½	8	7	6	5	4	3	2	1	0
10.50	11.50	12.40	13.10	14.10	14.90	15.80	16.70	17.30	18,00

גולדען.

קליי פייזע 5.00 גולדען. נראַנע 4,40 גולדען.

שפּיריטוס. דאַוואַנע אַן אַפּיזע־יע 27.50—,— בין נראַם 28.50 פל. אין קאָנטוס 29.00—,— פל. פּרעס־העפע־שפּיריטוס 32.50—33,25 פל. אַפּיזאַר 30.25—30.75 פל. פער 10000 ליטער־פּרעצענט, אַהנע פאַס. דרעסע קאַסטען.

פעטראָלעום אַמעריקאַנישעס אַנפּיראַללעס 24,50 נוט. פער 100 קילאָ.

אונשליט (חלב) —,47—47,00 גולדען.

שפּעצעריי־וואַרען. צוקער ראַפינאַד 40,50 פל. מעלס 38.00 פל. מעלע 36,00 פל. ווייסער־צוקער 41.00 פל.

הילזענפּרייסע: נראַסע ווייסע באַהנען 9.25—10.50 פל. בראַונע באַהנען 9.00 בין 9.50 פל. צוויבעל 10.75—11.50 פל. נעשאַלקטע 6.50—7.00 פל. ערבזען 9.00—11.00 פל. נעשעלט 14.50. לינזען 9,00—18.00 פל. יע נאַך קוואַלישקע. הויט 7.00 פל. הוהנערייר 12.50—13.50 פל. (אַללעס פער 100 קילאָגראַם).

הייע, ווי נאַטירען פער מאַאַר אונגאַרישע קנאַ־הייע 107—108. אַכסענעהיע טראַקענע 114—110, נול. ראַסהיע 10.00—14.50 גולד. — קאַלב־פעללע אַהנע קאַפּפּע 220—225 גול. פער 56 קילאָ.

קאַלב־פעללע לעבע״נדיגע 445—465 גולד. נע־נעכטע 350—385 גול.

פעטטער שלאַכטפיעה־מאַרקט בייא דעם אַם 7־טען ד. מ. דיעזע אין פעסט אַבגעהאַלטע־נען וואַכענמאַרקטע וואַרדען 1871 שטיק נאַאַס. אונד 428 קליינ־פיעה צו מאַרקטע גענראַכט. דיעאַלן וואַרדען פער־קויפט: 19 שטיק שטיערע, פער שטיק פאַן 86—189 גול־דען — 740 אַכטען דאַס מאַאַר פאַן 170—340 גולד. 727 קיהע, דאַס מאַאַר פאַן 140—320 גול. 180 מעלק־קיהע דאַס מאַאַר פאַן 120—160 גול. 207 שטיק ביעסעל, דאַס מאַאַר צו 125—224 גולד., 40 שטיק קעלבער, דאַס שטיק פאַן 7—27 גולד. — שטיק לעמעמער דאַס מאַאַר פאַן —,— גול. פייזע פער 100 קילאָ: אַכסענפלייש 57—59,00 גולד.— קוה־פלייש 55—56 גולד. קאַלב־פלייש 44—50 גולד. אונד ביעסעל־פלייש —50—55 גולדען.

דיא בוכהאַנדלונג פאַן

שטערנבערג אונד קאַמפּ.

בודאַפּעסט, האַמבאַכגאַסע נו״מ. 16.

(עקע האַינגאַסע).

עמפּפיעהלט איהר רייכהאַלטיגעס לאַגער פאַן אַלטען אונד נייען פּסרים. פּסרי תורה. מחזורים אונד נע־בעטבוכער מיט יידישע־ווישע. דייטשער אדער אונגאַרישער איבערזעטצונג אין פינסטערן איינבאַנ־דען פאַן מאַמפּס. בוין אונד עכטעס עלעגאַנטן מיט מאַגאַראַמס. — פערנער טיהים פאַן שאַפּהאַלט צו 2—20 פל. פאַן זיידע צו 3—30 פל. שופרות פאַן 1.50—5 פל.

דיא שאַנטטן נאַלדשטיקערייען

אויף פיוכה. מענטעל לטיה. מכסה לשלחן. חיפה מפה אונד בערעקשטיער. — אויף פערראַנגען ווער־דען מאַנאַגראַמס אין אינזעזונדעס. אויך דונד פער־טיגע אַרבייטען אַס לאַגער. — לחנ הסכות אתרוגים מיבחרים, לולבים והדסים עץ נראַס אונד עץ דעטייל. — וועדערפערקיפער קאָנגען בייא אונז דירעקט אויך פאַן פריעסט בעשטעללען.

אללע נאַטטונגען שולבי־כיר, בייא נראַפּערער בעשטעללונג ענטשפּרע־כענדער ראַבאַטט. — יאהרצייטסבאַללען אונ־אויסנעשטעללט פאַן 15—8 קר., מיט 50 יקהרינג בערעכנונג דער יאהרצייטסטאַנע פאַן 1.20—2 פל.

בודאַפּעסטער באָרזענכורזע פאַם 9. אינוסט.

לאָזע.

	קר	פל
1854ער 4 פערצענטיגע שטאַאַטסלאָזע	25	125
1860ער „ נאַנצע לאָזע	25	135
1860ער „ האַלבע „	25	145
1864ער שטאַאַטסלאָזע צו 100 גולדען	75	168
1864ער „ צו 50 „	00	168
קרעדיטלאָזע	75	175
דאַנו־דאַמפּשיפפאַהרטס־לאָזע	50	116
אונגאַר. פרעמדען־לאָזע צו 100 גולדען	—	115
„ האַלבע צו 50 גולדען	00	116
פּרינסאַהל־		115
וויינער קאַסטנגאַל	25	125
פּרינסטער צו 100 גולדען	—	128
קאָסע רעגענשיינע	—	39
פּרינקען	00	21
אינסבריוקער	00	19
סלאַטי צו 40 גולדע	—	43
פּנגלעגוויטש	—	19
קראַקויער	20	17
אָנגער	40	44
מאַלסטי	40	38
יודאַלפּס	10	19
טאַלס	40	55
בלאַצוריער	20	23
סט. נינגאַס	40	48
שאַנטיסריער	20	23
וואַלדשטין	20	29
יונדישוגעסע	20	38
אינאַבער לאָזע	20	23

ווערטה־פאַפּיערע.

	קר	פל
אונגאַרישע נאַלדרענטע	35	91
אונגאַרישע מאַפּיער־רענטע	45	88
אונגאַרישע נייזונדעגלאַסטונגען	50	101
טעמעשער־באַנאַטער	50	101
וויענער־ריגישע	25	101
נאַליציש	—	100
בוקאָווינער	—	101
אונגאַרישע איינגעבאַהן־אַלענען	50	142
וויינצעהנטע־אַבלאָזונגס־אַבלייגאַיאַנען	—	99
פאַבריטשיע דער אונגאַרישען באַדענקרע־דיט־אַנשטאַלט צו 5½ פערצענט		101
דעסטע דער אונג. דאַמפּפ־באַהן־באַנק צו 5½%	50	101
דעסטע אַלגעמיינע צו 5½%	50	101
דעסטע צו 5 פערצענט	25	98
דער אונגאַרישע־נאַליציש	50	98
דער נאַדדאַפּפּאַהן	—	97
אַסטרייכישע קרעדיט־אַקציען	—	301
אונגאַרישע קרעדיט־אַקציען	25	300
סטרייכישע 3% אַלענען	50	30
נעלד־קורזע.		
וילבער־אַשיא	—	100
דוקאַטען	50	5
אַסטרייכיש־אונגאַרישע 8־גולדען־נאַלד־שטיק (20 פראַנקס)	50	9
נאַפּאָלעאָנאַר	50	9
דייטשע ריי־פּסאַנקנאָטען	50	59
20־מאַרק־שטיק	50	11
רוסישע אַסיגנאַציאָנען		1

פּרוכטפּרייזע דער קאָרנדאַהאַלע פאַם 9 אינוסט.

אַם 17טען אויגוסט							
אַם 18טען אויגוסט							
אַם 19טען אויגוסט							
אַם 20טען אויגוסט							

פּרעסע	פער 100 קילאָגראַם	באַצאָלונג
קאָרן	70	8.40—8.70
נערסטע מאַלץ	62	8.70—9.70
נערסטע פוטטער	62	8.40—8.—
האַפער	40	8.15—8.00
קוקורוזן באַנאַטער	75	6.75—6.70
אונגאַרישע	78	6.70—6.65
הייזע ראַהע	—	8.20—7.75
וויינען	פער פּרוכטבאַר	9.77
„	„ הערבסט	9.36
„	„	6.38
קוקורוזן	„	6.71
נערסטע	„	—.—
האַפער	„	6.90
„	„	6.54
רעפּס	„	13.53

הילזענפּרייסע		
	אַן	ביז
סיזאָלען	8.50	10.00
צוויבעלנאַהנען	11.00	11.50
לינזען	12.00	18.—
ביבזען	9.80	12.00
הוהנערייר האַמפּס זאַק	11.50	12.00
מאַהן, נרויער 27 פל., בלוי	27.—	31.—
האַנפּאַמפּס	12.75	13 —

אַם 17טען אויגוסט	75	—.—
	76	8.65—8.70
	77	8.70—8.75
	78	8.80—8.85
	79	8.90—8.95
	80	9.00—9.05
	81	—.—
אַם 18טען אויגוסט	75	—.—
	76	9.20—9.25
	77	9.30—9.35
	78	9.40—9.45
	79	9.55—9.60
	80	9.65—9.70
	81	—.—
אַם 19טען אויגוסט	75	—.—
	76	9.30—9.35
	77	9.40—9.45
	78	9.50—9.55
	79	9.60—9.65
	80	9.70—9.75
	81	—.—
אַם 20טען אויגוסט	76	9.20—9.25
	77	9.30—9.35
	78	9.40—9.45
	79	9.55—9.60
	80	9.60—9.65
	81	—.—

דאַה־שטייזעס 28,00 נול.

שפּיריטוס, פריסהפּסענען. 32,25 נול.

Herausgeber und verantw. Redacteur: Carl Foerer

Druck von Rudolf Neuer Budapest, Franz-Josefs-Platz 5.

אינעם האהערען מעדכענערציעהונגס-אינסטיטוטעס צו דינאפאלדוואר לעבטע אונטער דען בעסטען פערהעלטניססען. זיין אינסטיטוט. דאס צומייסט פאן יידישען מעדכען בעזוכט ווארדע בראכטע איהם איין מאנאטליכעס איינקאממען פאן 400 פל. אונד אלסבאלד געלאנג עס איהם אויך איין שאנעם הויז אונד פעלדער אנצושאפפען, נון אבער אלס דיא אנטיסעמיטישען וויהלערייען פלאטץ צו גרייפען אנפינגען אונד זיך זאגאר אונטער פרעזידיום איינעס גייסט, פערשטאנד אונד טאלענטע ערמאנגעלנדעם ארוואקאטען נאמענס בארי איינען קלוב בילדעטע אונטערליעס אויך הערר סענטעשי ניכט זיך אין דיעזעם קלובע איינצופיליייבען. אלסבאלד נעגאם ער אויך דיא פיכט זיינער האנדלונג. זיינע יידישען שילערינען בעזוכען שאן זייט איינעם יאהרע זיינע שולע ניכט מעהר, אין פאלגע דעססען פערגאנגענע וואכע זיינע גאנצע האבע אויף ליציטאציאנס וועגע פעראייסערט ווארדע: כן יאבדו!

* (יודען אונד איזראעליטען.) אין עבענזא געדיעגענער אלס באזער ארוואקאט אין פינפקירכען, דר. איגנאטץ דיעטריך לעסט זיך דיא בעכטינע שעלטען, דאס ביי דעם דארטיגען צענטראל-וואהלאויסשוסס איינע שריפט איינגערייכט אין וועלכער ער נור דיא קליינינקייט פערלאנגט, אללע יודען אויס דער וואהלליסטע צו שטרייכען, צור בעקרעפטיגונג זיינעס וואונשעס פיהרטע ער פאלגענדען גרונד אן: דיא איזראעליטען זינד וואהל עמאנציפירט ווארדען אבער ניכט דיא יודען. איזראעליטען גיבט עס גאר קיינע, דענן דיעזע זינד שאן פאר 2000 יאהרען צו גרונדע געגאנגען. (ער מיינט דיא עשרת השבטים.) ער וויל אבער אויך דען וויזען פראנץ דעאק זיליגען אנדענקענס צו איינעם זאלכען קרוטטקאפף מאכען וויא ער זעלבסט איזט, אינדעם ער בעהויפטעט, דאס דעאק דארום פיר דיא עמאנציפירונג דער איזראעליטען געשפראכען האט, וויל ער געוואוסט האט, דאס עס קיינע מעהר גיבט; פאן דען יודען אבער האט ער ניכטס וויססען וואללען. זאלכעס באזעס פאק שאנט אין זיינעם בלינדען יודענהאסס וועדער דעאק נאך קאשוטה, נאך דיא אנדערען גראססען מעננער, אויף וועלכע אונגארן מיט רעכט שטאלץ איזט, אונד דיא איינע צירדע דעס גאנצען מענשענגעשלעכטעס בילדען.

* (ניהיליסטישעס.) אין מאסקווא ווארדע איין געוויססער יגנאוויטש, שטודענט דער אקאדעמיע פעטראפסקע. דיא פאליצייא גלויבט אין זיינער פערזאן איינען גוטען פאנג געמאכט צו האבען, דא ער זעהר פערדעכטיגע אייפטראגע געהאבט האבען זאלל. אם 8. אויגוסט זינד ווידער איינינע רוססישע געריכטסבעאמטע אין דיא ווארשויער פעסטונג געבראכט ווארדען.

* (ביסמארק אונד קאלנאקי.) דיא ביידען מיניסטער דעם אייסערן דייטשלאנד אונד אסטערייך-אונגארן ווערדען דיא נעכסטע וואכע איינע צוזאממענקונפט האבען אין פריעדריכסרוה אדער אין ווארצין. זא וויא ערסט דער בעזוך דעס דייטשען קאיזערס אין אישל ביי אונזערעם מאנארכען אללערלייא אויסלעגונגען געפונדען האט, זא צערברעכען זיך דיא לייטע יעצט דען קאפף איבער דען בעזוך דען אונזער מיניסטער דעם אייסערן ביי ביסמארק אבשטאטטעט. זא פיעל איזט געוויסס, דאסס דיעזע דאפפעלטע פריינדשאפטליכען צוזאממענקונפטע אם בעסטען דאס געטראטש ווידערלעגען, וועלכעס זיך אין דער לעצטען צייט אללגעמיין פערברייטעט האט. באלד זאגטע מאן, דאס דייטשלאנד זיך מיט פראנקרייך פערבינדען וואללע, באלד ווידער מיט רוסלאנד אונד דאס דאדורך דאס בינדניס מיט אסטערייך-אונגארן געלאקערט זייא. — יעצט אבער צייגט עס זיך, דאס זא וויא דיא פריינדשאפט דער ביידען גראסען מאנארכען אונד איהרער ערסטען מיניסטער אין פאללער קראפט בעשטעהט, עס עבענזא מיט דעם בינדניססע בעשאפפען איזט, וועלכעס צום הייל דער ביידען מאנארכיען אונד צור אויפרעכטערהאלטונג דעם אללגעמיינען פריעדענס בעשטעהט. — דאך וואס זאללען וויר אונז ביסמארקס קאפף צערברעכען? דיא צייט ווירד שאן פערראטהען וואס געפלאנט ווירד.

* (איין מארד אים צוכטהויזע.) אים צוכטהויזע צו בערעסאן ווארדע דער ארעסטאנט מאזעס ראזענבערג פאן אנדערען ארעסטאנטען ערמארדעט. הויפטשולדיגער אין דיעזער מארדאפפאירע איזט דער ארעסטאנט יאקאב טקאטש. אים פערגאנגענען מאנאט האטטען מעהרערע שטעפלינגע היימליך איינען אונטערירדישען גאנג געגראבען, דורך דען זיא צו ענטפליהען געדאכטען. דער גאנג ווארדע גאנץ צופעלליג ענטדעקט אונד דאמיט דיא פלוכט פערהינדערט. דיא ארעסטאנטען האטטען ראזענבערג אין פערדאכט, דיא זאכע פערראטהען צו האבען, אונד בעדראהטען איהן מיט דעם טאדע. ראזענבערג זאלל זיך אן דיא צוכטהויזדירעקציאן מיט דער ביטטע אום שוטץ געווענדעט האבען, וואס אבער ניכט פערהינדערטע, דאס איהם זיינע צוכטהויזגענאססען דען האלז אבשניטטען.

נייעסטעס.

דער אבען געמעלדעטע, פערשוואונדענע פאסטבייטעל האט זיך פארגעפונדען. ער איזט נעמליך ביי זיינער אנקונפט אין ווין וויטער אויף דיא לינצער באהנשטרעקע פערזענדעט ווארדען, דאנן פאן סט. פאלטען צוריקגעקאממען, אונד אן דיא אדרעססאטען דער איגהאלט פערטהיילט ווארדען.

דיא וויענער פאליצייא האט זיך איינער פערזאן בעמעכטיגט, דיא דרינגענד פערדעכטיג איזט, ביי דעם גראסען פאסטדיעבשטאהל בעטהייליגט צו זיין, וואָ 30.000 פל׳ אין ציגעלשטיינע פערוואנדעלט ווארדען זינד. עס איזט דיעס איין געוויססער קארל פאלדי, דער אם טאגע וואָ דער דיעבשטאהל געשאה, אם 28. יולי דיא פאסט אויף דער אייזענבאהן פאן וויען נאך בודאפעסט בעגלייטעטע אונד אין ברוק, ניי-סאני אונד ראאב אויסגעשטיגען וואר אום פיר דיא פאסטבעאמטען עטוואס צום עססען אדער טרינקען צו האלען. ער וואר זייט צוויא יאהרען ביי דער בודאפעסטער הויפטפאסט אלס דיענער אנגעשטעללט, געבארען איזט ער אין זענטא 33 יאהרע אלט. עס ווירד זיך נון צייגען, אב דער פערדאכט דער וויענער פאליצייא גערעכטפערטיגט איזט אדער ניכט.

—

הייטע שאן בעגיבט זיך דער מיניסטער דעס אייסערן גראף קאלנאקי אויף דיא רייזע נאך ווארצין אום ביסמארק צו בעזוכען.

—

דער פאן רייבערן ענטפיהרטע בעאמטע דער אריענטאלבאהנען-בויגעזעללשאפט, בינדער, איזט געגען לאזעגעלד אויף פרייען פוס געזעצט ווארדען. דאס הויפט דיעזער אייזענבאהנבויגעזעללשאפט איזט באראן הירש.

—

פארגעסטערן האט אין שאטטלנד איין פורכטבארעס געוויטטער געוויטהעט. ביי איינעם שטורמווינדע דער אונגעהייערן שאדען פעראורזאכט האט, פיעלע פערזאנען ווארדען דורך בליצע געטאדטעט אדער פערוואונדעט. אויך היער צו לאנדע וואר אין דער נאכט פאם 9. צום 10. שרעקליכעס געוויטטער זא אין לאוואשבערעני, טשאקא, שטוהלווייסענבורג אונד אן אנדערען ארטען.

—

אין מינקאטש האט אם 10. ד. מ. איין גראסעס פייער געוויטהעט, וועלכעס אים מיטטערנאכט אויסגעבראכען איזט אונד פיער גראסע געביידע צערשטארטע. דיא פלאממען לעקטען אויך שאן אם שטאדטהויזע אונד אן דער סינאגאגע, דאך ווארדע עס גליקליך אבגעלענקט. דיא שטאדט האט וואהל איינע פייערוועהר אבער קיינע שפריטצע!

ראזא אויך ווינשען געהן עבען זא גוט וויא אללע אנדערן ווייבער."

„פאקעטעל!" זאגטע דיא מוטטער, „זיא ווירד ווינשען געהן! רייך וויא איין קעניג ווירד זיא מיך דאמיט מאכען! אום איינע וועלט איזט מיר לייבער דאס דוא עס מיר ניר פערשפריכסט. לאס זיא ניכט ווינשען געהן, אדער זיא ווינשען געהן, וויא זיא וויל זאלל זיא טהון! וועם לייגט זיא דען אויף? מיינט זיא דען, עס מאכט זיך איינע עטוואס אויס איהר, אב זיא ווינשען קאממט אדער ניכט? וואס טהוט זיא דען אין שול? צוזואס געהט זיא נאר הינין? זיצט דרינגען אונד זיעהט זיך דיא פיער ווענדע אן; איין אנדער ווייבעל וועגן זיא שאן אין שול געהט, ניממט זיא זיך איינע תחנה מיט אונד ליינט. אבער זיא, וואס לייגט זיא? ליטער דייטשע ביכער פאן דעם פריעדריך שילער, וואס זיא דרינגען הענגען האט. ניכט ערלעבען העטטע איך זאללען, דיך מיט איהר אונטער דיא חופה צו פיהרען!"

דאס מיטטאגעססען וואר דעם ארמען מאנגע זעהר פערביטטערט.

אלס ער דאס נעכסטע מאל פאן בריגגען צוריקקאם, בראכטע ער זיינער פרויא איין ביכעל, מיט, דאס ער פיר זיא איינגעקויפט.

עס וואר איינע תחנה.

„איך האבע דיר איינע תחנה מיטגעבראכט," זאגטע יוסף דאמיט דוא אם שבת ניכט איין דייטשעס בוך אין שול מיטצונעהמען בריויכסט."

ראזא נאהם פאן נון אן יעדען שבת איהרע תחנה מיט אין שול.

„נון, מוטטער-לעבען! וואס זאגסט דוא. וויא פיין וויא איהרע תחינה לייגען טהוט!" פראגטע יוסף. „זיא איזט ווירקליך איינע גוטע זעעל, אונד טהוט אללעס אין דער וועלט וואס מאן פאן איהר האבען וויל. לעצטהין האבע איך איהר דא דיא תחינה מיטגעבראכט, אונד וויא איך האבע לייגען וועניג ווייבער זא פלייסיג אים דער תחינה וויא זיא."

„אונד וואס האסט דוא מיט דער תחינה? רייך וויא איינען קעניג מאכט זיא מיך דאמיט! פאקעטעל! אום איינע וועלט איזט מיר לייבער! אב זיא יא תחינה לייגט אדער ניכט. קאממט עס דענן אלליין דא דאראויף אן? איין ווייב וואס דען קאראשע האט מיט דעם איינענען האאר וויא איין לעדיג מעדכען אין נאקטעס הויז הנייגצושרעקען — ניכט געדאכט זאלל עס ווערדען! קאננסט דוא דענן מיינען, דאסס גאטט דער לעבענדיגע דאס אנראוט, וואס זא איינע צו איהם בעטען טהוט, דיא דא מיט דען איינענען האאר אין שול זיצט."

„גאטט זיעהט אויף דאס הערץ!" זאגטע יוסף."

„אונד אויף דיא האארע ניכט?" מיינטע דיא מוטטער הינצו, „אויף דיא האאר אויך! „דוא קאננסט מיר גלויבען ער זיעהט אויף אללעס."

יוסף קאננטע דאגעגען ניכטס איינווענדען.

ער טהאט, וואס ער אין זאלכען פעללען שאן אפט געטהאן; ער מאכטע דער אונליעבזאמען אונטערהאלטונג איין ענדע, אינדעם ער פארט גינג.

עס נאהטע דאס פורימספעסט העראן.

אם פערזאהנונגסטאגע האטטע ראזא געפאסטעט, זא גוט וויא אללע אנדערען פרויען אין דער נאכט.

זייט דעם פערזאהנונגסטאגע וואר אבער נאך איין פאסטטאג פערשטריכען, דער צעהנטע טאג אים מאנאט טבת — דער טאג אין וועלכעם דיא בעלאגערונג יערוזאלעמס בעגאננען.

דיעזען פאסטטאג האטטע ראזא ניכט שטרענג געהאלטען.

זיא האטטע נור ביז מיטטאג געפאסטעט; צו מיטטאג האטטע זיא אבער גענעססען.

דיא שוויעגערמוטטער האטטע דאמאלס ניכטס געזאגט, זאנדערן וויא אימטער זיך איהר טהייל געדאכט.

נון אבער זא מיט דעם פורימפעסטע אויך דער תענית אסתר העראנריקטע, נאהם פרויא קרעסעל דען זאהן איין וועניג אביסס קארן אונד זאגטע:

„דאס מיך הארען יוסף, וואס ווירד זיא פיר איין מינעשטערל אם אסתר תענית צו מיטטאג עססען."

„וויא זא?" פראגטע דער זאהן בעטראפפען.

„נון איך מיין;" פיהר דיא מוטטער פארט, „זיא ווירד דאך מיט גאטטעס הילף ניכט מיט לעערעם מאגען צו דער מגילה געהען!

דער זאהן פערשטאנד דען פארוואורף.

„זיא נור שטאט," בערוהיגטע ער דיא מוטטער, „ווירסט דוא זעהען, זיא ווירד פאסטען זא גוט וויא דיא אנדערע."

„ביז איכס ווערדע זעהען, ווערדע איכס גלויבען!" זאגטע דיא מוטטער.

„דוא קאננסט דיך פערלאססען דאראויף," פערזיכערטע דער זאהן.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

* (ענטפיהרונג.) אין עהגליכער פארל וויא דער פאן אונז ערצעהלטע אין אסטרומגליץ, האט זיך אין ראדאבטא ביי קאנסטאנטינאפעל צוגעטראגען. דוססי, דער זאהן דעס איטאליענישען קאנזולס איזט פאן איינעם מאיעריהאפע ענטפיהרט װאָרדען. דיא רייבער פערלאנגטען 7000 טירקישע פפונד לאזעגעלד, ליעסען זיך אבער מיט 4000 פפינד צופריעדען, דיא זיא אויך ערהיעלטען אונד דאריף דען געפאנגענען פרייליעסען.

* (דאס נייעסטע פאסטזוענדונגס-פערשווינדען.) דיעסמאל איזט עס צור אבוועכסלונג קיין פאסטקיסטעל, זאנדערן איין פאסטבייטעל, וועלכער ביז צור שטונדע אלס אין פערשטאָס געראטהען ערשיינט. דיענסטאג נאכמיטטאגס לאנגטען פאן וויענער געלדאינסטיטוטען טעלעגראפישע אנפראגען אן היעזיגע באנקען אונד האנדעלסהייזער אן, דעם אינהאלטעס, וואס מיט דען געלדזענדונגען געשעהען זייא, וועלכע דיא פעסטער אן דיא וויענער אבגעזענדעט אונד ארדנונגסמעסיג אנגעצייגט האטטען. אים דעם מאנטאג נאכמיטטאגס פאן הייער אבגעלאסענען פאסטצוגע דער אונגארישען שטאאטסבאהן איבער ניי-באני ברוק נאך וויען, פעהלטע נעמליך ביי דער הייטע נאכמיטטאגס אום 4 אוהר ערפאלגטען אנקונפט דעם צוגעס אין וויען איין פאסטבייטעל, אין וועלכעם זיך איינפאכע אונד רעקאמאנדירטע בריעפע בעפאנדען. נון פלעגען מאנכע געלדאינסטיטוטע, אום פארטא צו ערשפארען, געלדזענדונגען ניכט אין ארדנונגסמעסיגען געלדבריעפען אדער מיטטעלסט פאסטאנווייזונגען זאנדערן אין רעקאמאנדירטען בריעפען אבצוזענדען. איין זאלכער בייטעל אין וועלכעם זיך אויך געלדסוממען בעפינדען האבען איזט נון הייטע פערלארען געגאנגען, אונד ווערדען דיא נאכפארשונגען צווישען וויען אונד בודאפעסט איפריג געפפלאגען אום איינערזייטס פעסטצושטעללען, וויא האך זיך דער פעהלענדע געלדבעטראג בעלייפט אונד אנדערזייטס שפורען פיר דען פערבלייב דערזעלבען איפצופינדען. אונטער געוויהנליכען פערהעלטניססען ווירד מאן אויך איינעם זאלכען אראייגניססע, וועלכעס אים פאסטפערקעהר ציעמליך הייפיג פארצוקאמטען פפלעגט, קיים איר-גענד וועלכע גראָסערע בעאבטונג שענקען; ביי אונז אבער איזט מאן אין בעצוג אויף פאסטאנגע-לעגענהייטען בערייטס אן זא מערקווירדיגע דינגע געוואהנט, דאסס איינע געווויססע בעזאָרגניסס אלס ניכט אונבערעכטיגט ערשיינען מאג. עס לעבט זיך ניכט לייגנען, דאס אין אונזערעם פאסטאמטע מאנ-כעס פיל שיינט. אונד דאס דיא גראָסטע וואהר-שיינליכקייט דאפיר שפריכט, דאס דיא ביזהער שטאטטגעהאבטען דיעבשטעהלע דער פאסטקיס-טעלן פאן בעדיענסטעטען דער פאסטאנשטאלט זעלבסט בעגאנגען װאָרדען; וואס ערשיינט דעם-נאך נאטירליכער, אלס דאס איגנעזיכטס דיעזעס נייעסטען פאללעס דער פערדאכט ערוואכט, דאס דיעזער בריעפבייטעל עבענפאללס דען וועג דער פריהערען פאסטקיסטעל גענאממען האבע אונד אויף נימערווידערזעהען פערשוואנדען זייא. עס איזט מאגליך, דאס דער בריעפבייטעל מיט דער פעהלענדען בוסטע נאך אינגענדוויא אין איינער שטאציאן, וואהין ער זיך פעראירטע, ווידער צום פארשיין קאממט, אבער אויך דיא מאגליכקייט איזט ניכט אויסגעשלאססען, דאס בעדיענסטעטע דער פאסט, וועלכע דען ווערטהפאללען אינהאלט דער בעטרעפפענדען רעקאמאנדירטען בריעפע קאנגטען, דיאזעלבען ענטוועדעטען. דיא עמטליכע פאליציי-מאַרעשפאנדענץ זאגט. דאס איין פאן דער וועכ-סעלשטובע אנטאן ציצעק איינגעגעבענער מיט 15,000 פל. בעשווערטער בריעף אין לעמבערג ניכט איינגעטראפפען זייא. מאן פפלעגט דיא ערהע-בונג, אב דער בריעף פערשוואונדען אויף אנדערע וויזע. פילרייכט נאך דורך דיעבשטאהל אין פער-לוסט געראטהען. איינע אנדערע מעלדונג בעריכ-טעט: פאן ציצעס וואורדען אן מאקאר אונד ליע-ליען אין לעמבערג 2 בריעפע צו 15,000 פל. פאר איינעם מאנאט איפגעגעבען. אם 10. ד״י לאנגטע אין לעמבערג נור איינער אן. דיא אדרעססאטען, וועלכע פאס אבגינגע בריעפע אונטער-ריכטעט װאָרען, טעלעגראפירטען זאפארט אן ציצעק אונד רעקלאמירטען ביי דער פאסטדירעקציאן אין וויען. וויא ביזהער פעסטגעשטעללט זיין זאלל, האט דאס וויענער פאסטאמט דען פראגליכען בריעף ארדנונגסגעמעס עקספעדירט אונד לאנגטע דער פאסטבייטעל אין אינפערזערטעם צושטאנדע אין לעמבערג אן. דער בריעף וואר דאהער אין דעם פאסטבייטעל ניכט איינגעשלאססען, דא דיא זיגעל דעם פאסטבייטעלס אונפערלעצט וואָרען. העטטע איינע פערשיבונג שטאטטגעפונדען, זא מיסטע היזט — נאך 2 מאנאטען — דיא היעזיגע פאסט פאן איינלאנגען איינעס רעקלאמירטען איינעם בעריי-טענדען געלדבעטראגעס טעלעגראפיש פאן דענענט פערשטענדיגט זיין. עס איזט זאמיט מעהר אלס וואהרשיינליך, דאס איין דיעבשטאהל פארליעגט. זייטענס דער פאסטדירעקציאן איזט ביזהער קיינע אפפיציעללע איטפערונג איבער דיא זאכע ערפאלגט. ערהעבונגען יעדען איפריגכט געפפראגען.

* (דיא אנגעלעגענהייט דער זאלא-לאוואער יודענפיינדלי-כען אונרוהען) געלאנגטע הייטע פאר דיא קאניגליכע טאפעל צור פערהאנדלונג. דיעזע אונ-רוהען פאנדען אם 16. אונד 27. אויגוסט פאריגען יאהרעס שטאטט אונד וואורדען דיא געשעפטסלא-קאלע פאן ניין איזראעליטישען קויפלייטען ערברא-כען אונד געפלינדערט. דען שאדען בעציפפערן דיא בעשעדיגטען אויף 17,000 פל. דער איינגעטליכע אירהעבער דיעזער אונרוהען קאנגטע פאס געריכטס-האפע ערסטער אינשטאנץ ניכט ערפארשט ווער-דען. אויס דעם אומשטאנדע יעדאך, דאס דיא אנ-געקלאגטען ביי איהרער איינפערנאהמע איהרע טהאט אלס ערלייבטע זאכע הינשטעללטען, יא זיך זאגאר אויף איינע אבגינקייטליכע ערלויבניסס בע-ריעפען שליעסט דעפערענט געדעצין דאס דיא אירהעבער דער קראוואללע אים „העררן“ בע-שטאנדען האבען מיסטען. דאס בודאפעסטער סע-נאטגעריכט שפראך נור צוויא אנגעקלאגטע פיר שולדיג אונד פעראורטהיילטע פאן דענזעלבען יא-האנן באלסי-טאטה אונד יאהאגן האר־וואט-פישקאש צו יע 2 יאהרען צוכטהויז. דיא איבריגען וואורדען פאן דעם פערברעכען דעם איפריהרם פריי-געשפרא-כען אונד יאהאגן לאקי יר., שטעפאן ארבאן, וויטוס איגנאטין ראסטא. מאריא מאראויטש קארל באלא-ווישט, אנגעש מאטיאש. פראנץ נישטאנן, ראזאליע באריש אונד פרייא מאריאר דעם דיעבשטאהלס, גיקאלין הארפיטע, וויטוס מיבאעל אבראהאם, יא-זעף קיש אונד וויטוס יאהאנן לאקי דער העהלעריי שולדיג בעפינדען אונד צו געפענגניסשטראפען פאן 8 ביז זעכס מאנאטען פעראורטהיילט, זאוואהל דיא אנגעקלאגטען אלס אויך דער אפפענטליכע אנקלע-גער אפפעללירטען געגען דאס ערקעננטניסס. דיא קאניגליכע טאפעל ענדערטע דאס אורטהייל טהייל-וויזע אב. אינדעם זיא ארבאן אונד באראוויטש, דיא איהר 16. לעבענסיאהר נאך ניכט ערריינכט הא-בען מיט איינרעכנונג דער אונטערזוכונגסהאפט צו יע 1 מאנאט געפענגניסס פעראורטהיילט. האר-פיטש, וויטוס אבראהאם אונד קיש דער העהלעריי, דער פערטהיידיגונג שולדיג שפראך אונד צו דרייא מא-נאטען געפענגניסס פעראורטהיילט אונד דיא וויטוס יאהאנן לאקי גלייכפאללס פאן דעם פע געהען דער העהלערייא פריישפראך אונד וועגען שווערער קאר-פערליכער פערלעטצונג צו 6 מאנאטען געפענגניסס פעראורטהיילטע. אים איבריגען ליעס דיא קאני-גליכע טאפעל דאס אורטהייל דער ערסטען אינ-שטאנץ אונפעראנדערט.

* (דאס ענדע איינעס אנטי-סעמיטען.) דער ב. סענטעשי אינהאבער

פאלליעטאָן.

דיא נייע מאָדע.

(.פארטזעטצונג 10-טע)

אפרים קאהן וואורדע אם שבת צור תורה איפגערופען; ער שפראך ביי דיעזער געלעגענהייט איינען זעגנספרוך וועלכער איבליך איזט, ווענן מאן איינע גראסע גע-פאהר גליקליך איבערשטאנדען איזט, אפרים וואר עבען פאן איינער שווערען קראנקהייט איפגעשטאנדען.

יענטעל, אפרים'ס וויב האטטע זיך פיר דען שבת איינע נייע הויבע מאכען לאססען.

וועהרענד דער ווידערהערשטעללונג אונטען אין דער סינגאגאָגשול דען זעגען שפראך, דרענגטען זיך אָבען אין דער ווייבערשול זעמטליכע פרויען צו יענטען, אום איהר צו דער נייען הויבע, דיא זיא אויף האטטע צו „ווינשען“.

איינע דער פרויען האטטע זיך ניכט צו איהר הינ-בעגעבען, רוחה בליעב זיא אויף איהרעם פלאטצע אונד שהאט, אלס אב זיא דיעזעס גאנצע געטרייבע גאר ניכט אנגינגע.

עס וואר ראָזא.

דיעס בעגעהמען פאנד אללגעמיינע מיסביללינגונג אונד ערפוהר שטרענגען טאדעל.

מאן לעגטע איהר דאסועלבע אלס אונפריינדליכקייט אונד שטאָלץ אויס.

„דאס הייסט זיך עטוואס איינגעבילדעט אויף איהרע ראָטהע האאר!“ זאגטע דיא איינע.

„זיא מיינט, ווייל זיא דיא איינציגע האאר טראגען טהוט, איזט זיא עטוואס אנדערעס. אלס ווער ווניגע מיינטע דיא אנדערע.

„אונד וואס ווערע געשעהען, ווענן איהר שוויגער-מאכטער צו יענטעל קאהן דיא פאאר שריטטע היניבערגעגאנגען וועהרע, איהר צו ווינשען?“ ווענדעטע זיך איינע דריטטע אן קרעסעל.

„דיא פיסע ווערען איהר ווירקליך ניכט העראבגע-פאללען,“ מיינטע איינע פיערטע הינצו.

קרעסעל ערווידערטע פאר שאם.

איהר זאָללטע עס צוקאממען, דאס מאן איהר מיט רעכט איינען פאָרוואורף מאכען דורפטע! אונד זיא קאננטע ניכט לייגנען, דאס דיא פרויען מיט איהרען פאָרווירפען אים רעכטע זייען.

קרישענר פאר וואוטה קאם זיא נאך דעם מוסף-גע-בעטע אויס דער סינאגאגע נאך הויזע.

דא זיא מיט איהרער שוויגערטאכטער ניכט שפראך אונד רעדען שטובע ניכט בעטראט, זא ענטלוד זיך איהר גאנצער צאָרן (עלבסטפערשטענדליך) אויף דאס אונשולדיגע הויפט דעם זקנעס.

זיא ווירד מיך נאך מיט דער גאנצען „נאססעי פער-פינדען“ — בעגאנן דיא מוטטער, „דאס איזט איין הערצ-ברעכען, וואס איך נור ערלעבע! מיר זאלל מאן זאָלכע זאכען דירפען! אונד איך, קרעסעל רב מיירס זאלל זיך זאָלכע זאכען מיססען פאָראטהען לאססען אונד זאלל דאצו שווייגען מיססען! וואָרום, ווער בוטטער אויף דעם קאָפף האט, דארף ניכט אין דיא זאָננע געהן. אונד ווער זיא דענן ניכט גערייכט?“

„וואס נעהם דען פאר?“ — פראגטע דער זאה קליגעלים.

„וואס זאלל פאר געהן? פראגע דיא דיין וויב וואס איהר יענטעל קאהן געטהאן האט, דאס זיא איהר ניכט ווינ-שען געהט. ווענן זיא איינע נייע הויבע אן האט?“

„אונד דאס איזט אללעס?“

„אללעס? נאך מעהר זאלל עס זיין? איזט דאס ניכט גענוג? זאלל זיא שטיינע אין דיא שול מיטבריינגען אונד זיא דען ווייבערן אן דיא קאפפע שמייסען?“

„דא דאראן איזט זיא אונשולדיג,“ זאגטע דער זאהן איינצוווענדען; „זיא איזט הייער פרעמד, זיא קעננט איגזערע געברייכע נאך ניכט. פאן וואננען זאלל זיא וויססען, דאס יענטעל קאהן איינע נייע הויבע אן האט?“

„פאן וואננען זיא עס וויססען זאלל? וואס איזט דאס פיר איינע רעד? אונד פאן וואננען וויססען עס דיא אנדע-רען ווייבער? איזט זיא דענן בלינד? זיעהט זיא דען ניכט, וואס אין שול פארגעהט? זיעהט זיא דענן ניכט, דאס אל-לע אנדערען ווינשען געהן? וואס זיצט זיא דא, וויא ווענן זיא אנגעגאָסען וועהרע?“

„נון,“ זאגטע דער זאהן „איינמאל איזט קיינמאל עס ווירד ניכט מעהר פאָרקאממען. איך ווערדע איהר שאן איינזאגען וואס זיא צו טהון האט, אונד מיר פאָלגט זיא אללעס.“

„אללעס?“ לאכטע דיא מוטטער האהניש.

„ווירסט דוא זעהען, מוטטער-לעבען!“ בעטהייערטע דער זאהן, „דאס נעכסטע מאל ווענן איין וויב איינע נייע הויבע אונד איין נייעס קלייד אנהאבען ווירד, דאנן ווירד